

Віктор МУШЕНОК

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та процесу,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
E-mail: mushenook@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0411-7567

ГРОМАДСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті досліджено питання нормативно-правового регулювання відносин контролю (нагляду) громадянського суспільства за діяльністю публічної адміністрації у процесі забезпечення національної безпеки в Україні в умовах дії адміністративно-правового режиму воєнного стану. Вказано на особливу роль у досліджуваних відносинах активних представників громадянського суспільства та визначено необхідним подальше законодавчого забезпечення їх повноважень контролю (нагляду) та впливу на прийняття рішень та здійснення заходів представниками державної влади у сфері національної безпеки. Розглянуто особливості формування відносин громадського контролю (нагляду) за діяльністю публічної адміністрації за міжнародними нормативно-правовими актами такими як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Європейська соціальна хартія тощо.

Встановлено важливим для розвитку національних відносин контрольної громадської безпекової діяльності подальше врахування міжнародного нормативно-правового закріплення повноважень громадських об'єднань. Досліджено національні нормативно-правові засади регулювання повноважень представників громадянського суспільства у секторі безпеки і оборони України, які закріплені законах України «Про національну безпеку України», «Про громадські об'єднання», Стратегії національної безпеки України, Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки тощо. Встановлено наявність не достатнього обсягу повноважень у суб'єктів громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації в сфері національної безпеки.

Запропоновано підтримання в цілому проєкту Закону України «Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні» та внесення відповідних доповнень до принципів громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації в сфері національної безпеки та оборони. Запропоновано наукове тлумачення вітчизняних стандартів громадського контролю за публічною адміністрацією щодо забезпечення національної безпеки України.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, громадський нагляд, громадські об'єднання, державна політика, державні органи, міжнародні акти, національна безпека, національне законодавство, політичні права.

Вступ. Питання національної безпеки та відновлення стабільності регіонального геополітичного положення України об'єктивно стало найбільш актуальною проблемою сьогодення. Причиною такого стану справ є той факт,

що вперше в сучасній історії своєї незалежності з 24.02.2022 р. наша держава, спільно зі світовою прогресивною спільнотою, протистоїть повномасштабному військовому ворожому вторгненню. Виходячи з цього, Указом Президента України було введено правовий режим воєнного стану в країні [1], а Законом України «Про правовий режим воєнного стану», у контексті встановлення особливого правового режиму на території нашої держави, надано особливі повноваження органам державної влади та місцевого самоврядування [2].

Звертаючи увагу на особливості дії адміністративно-правового режиму воєнного стану, дослідження питання нормативно-правового регулювання відносин контролю (нагляду) громадянського суспільства за діяльністю публічної адміністрації у процесі забезпечення національної безпеки України набуває особливої актуальності, оскільки безпосередньо сприяє подоланню загрози національному суверенітету, відновленню економічної, екологічної, зовнішньополітичної ситуації тощо. Наразі особливу роль у процесі соціально-економічного відновлення держави відіграють, як важлива соціальна (недержавна) спільнота, активні представники громадянського суспільства, які повинні, на нашу думку, крім виконання волонтерських та інших добровільних громадських завдань, мати можливість безпосереднього контролю (нагляду) та реального впливу на прийняття рішень та здійснення заходів представниками державної влади у сфері зміцнення національної безпеки.

Постановка проблеми. Організаційно-правові особливості функціонування інституту громадянського суспільства та роль громадських об'єднань у забезпеченні національної без-

пеки нашої держави досліджені у працях багатьох фахівців у галузі адміністративного права й інших правових і соціально-гуманітарних наук, таких як В. Антонов, О. Астахов, А. Берлач, Л. Бондарь, В. Курило, Р. Мельник, Л. Ніколаєва, О. Світличний, В. Ткаченко, Т. Рябовол, Є. Смірнов, В. Смолянчук, В. Тімашов, М. Шевченко й ін.

Проте, нами вбачається необхідність більш широкого дослідження нормативно-правового закріплення безпекових повноважень сучасного українського суспільства в цілому, а також аналіз розвитку у суспільстві процесу залучення окремих активних представників громадськості (фізичних осіб чи об'єднань громадян) до контрольної діяльності щодо суб'єктів публічної адміністрації (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування). Доцільно також дослідити можливості ініціювання громадськістю процедури притягнення порушників до юридичної відповідальності, у випадку викриття фактів порушень чинного законодавства представниками державної влади.

Викладена вище багатоаспектна проблема не знайшла свого належного закріплення у вітчизняному публічному праві. Тому автором даного дослідження, шляхом здійснення аналізу та систематизації міжнародних та національних нормативно-правових актів за проблематикою дослідження, робиться перший крок на шляху доктринального пізнання, закріплення та ознайомлення наукової спільноти, а також громадян, із сучасною правовою основою контрольного-наглядового повноважень громадянського суспільства за діями публічної влади у царині захисту національної безпеки України періоду дії воєнного стану.

Метою дослідження є аналіз нормативно-правових засад забезпечення громадянського суспільства повноваженнями щодо контролю (нагляду) за діяльністю публічної адміністрації щодо впливу на розвиток внутрішніх і зовнішніх суспільно-політичних відносин у системі забезпечення національної безпеки, а також акцентування уваги на недоліках у правовому забезпеченні відносин такого співробітництва в сучасних умовах воєнного стану.

Результати дослідження. Національна безпека України є багатокомпонентним суспільно-політичним явищем. Законодавче визначення категорії «національна безпека» закріплено у Законі України «Про Національну безпеку України», та характеризується як «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [3]. Для її активної практичної реалізації повинні тісно співпрацювати всі основні внутрішні системи держави у тісному зв'язку з представниками громадянського суспільства.

Виходячи із зазначеного, на нашу думку, у першу чергу, доцільно розглянути особливості формування міжнародною прогресивною спільнотою відносин громадського контролю (нагляду) суб'єктів громадянського суспільства за діяльністю публічної адміністрації, дослідивши міжнародні нормативно-правові акти.

У першу чергу, звернемо увагу на Загальну декларацію прав людини 1948 року, яка гарантує кожній людині право на: 1) свободу власних переконань і на вільне їх виявлення – охоплює свободу безперешкодно дотримуватися власних переконань та свободу шукати, отримувати і поширювати ін-

формацію та ідеї будь-якими доступними засобами і незалежно від державних кордонів (ст. 19); 2) свободу мирних зібрань і асоціацій (ст. 20); 3) участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через вільно обраних представників (ст. 21) тощо [4].

В подальшому міжнародна нормативно-правова база прав і свобод кожного громадянина на участь в управлінських відносинах, зокрема і у сфері національної безпеки своєї країни, знайшла продовження та більш широке і детальне трактування таких документів як:

– Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, прийнятій Радою Європи та є окремим блоком міжнародно-правових стандартів контролю громадянського суспільства за діями публічної адміністрації, зокрема гарантує «право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів» (п. 1, ст. 11) [5];

– Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, який декларує право людини на вільне вираження своїх поглядів у сфері національної безпеки, зазначаючи, що «всі народи мають право на самовизначення. На підставі цього права вони вільно встановлюють свій політичний статус і вільно забезпечують свій економічний, соціальний і культурний розвиток (п. 1, ст. 1). Також право на «свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї...» (ст. 19) [6];

– Європейська соціальна хартія, згідно з якою встановлено право працівників і роботодавців створювати місцеві, національні або міжнародні організації для захисту своїх інтересів та вступати у такі організації [7].

На наше переконання, прийняття Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступі до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) [8] ознаменувало собою новий етап участі уповноважених представників громадянського суспільства передових європейських країн у здійсненні процедур публічного адміністрування щодо: громадської безпеки та цивільного захисту, енергетичної, екологічної та продовольчої безпеки, адаптації до зміни клімату, біобезпеки та біологічного захисту, тощо, які у національному законодавстві знайшли своє комплексне закріплення лише у 2020 р. у Стратегії національної безпеки України, назва якої деталізується формулюванням: «безпека людини – безпека країни», а у п. 70 міститься пряма норма про те, що громадянське суспільство здійснює громадський контроль за діяльністю органів державної влади [9].

Здійснений аналіз Орхуської Конвенції дає підстави зазначити, що нею започатковано встановлення засад участі громадськості у прийнятті ряді важливих рішень щодо різних секторів національної безпеки: вирішенні питань щодо розроблення планів, програм і політичних документів, пов'язаних з навколишнім середовищем (ст. 7); підготовці нормативних актів виконавчої влади і (або) загальнообов'язкових юридичних актів (ст. 8) тощо [8].

Додаток 1 «Основні принципи політики демократичної участі на місцевому рівні» Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи (далі – КМРЕ) про участь громадян у місцевому публічному житті від 2001 р., пропонує, на нашу думку, два напрями відносин державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки.

По-перше, суб'єкти публічної адміністрації обов'язково повинні сприяти забезпеченню громадської активності населення шляхом:

– гарантування громадянам право доступу до чіткої, вичерпної інформації про різноманітні справи, що стосуються їхніх місцевих громад, і право висловлюватися про найважливіші рішення, що впливають на їхнє майбутнє;

– сприяти культурі демократичної участі;

– заохочувати громадян брати на себе відповідальність і робити внесок у життя своїх громад.

По-друге, активізувати громадян до управлінської та контрольної участі за діяльністю публічної адміністрації шляхом:

– приділення більше уваги зв'язкам між органами державної влади і громадянами й заохочувати місцевих лідерів робити наголос на участі громадян та уважно ставитися до їхніх вимог і очікувань з метою забезпечити належну відповідь на потреби, які вони (громадяни) висловлюють;

– вироблення загальних підходів до питання участі громадян, зважаючи як на механізм представницької демократії, так і на форми прямої участі в ухваленні рішень та в управлінні місцевими справами [10].

Аналіз зазначених вище рекомендацій, дає підстави констатувати факт надзвичайної важливості для розвитку відносин контрольної громадської діяльності у кожній демократичній країні факту нормативно-правового закріплення умов для діяльності громадських об'єднань як важливих партнерів органів державної влади, а також як рушійної сили в розвитку, підтримці й практичному впровадженні демократичної участі у процесі забезпечення національної безпеки.

Наступним кроком у процесі вироблення міжнародних стандартів участі громадянськості в публічному адмініструванні стало прийняття у 2017 р. КМРС Керівних принципів щодо громадської участі в процесі прийняття політичних рішень шляхом «посилення та сприяння участі окремих громадян та громадянського суспільства в цілому в прийнятті політичних рішень» (Розділ 1) [11].

Цей міжнародний документ у розділі V «Типи загальної участі» виокремлює загальні принципи участі інститутів громадського суспільства у публічному адмініструванні. При цьому така участь може мати різні форми, зокрема: 1) надання інформації; 2) консультування; 3) діалог; 4) активне залучення. Щодо останньої форми участі, то у Керівних принципах визначено «доречними на різних етапах процесу прийняття рішень можуть бути різні види партнерства за участю органів влади та представників громадянського суспільства. До них можуть належати партнерські відносини, пов'язані з виконанням рішень» (п. 29) [11].

Розглядається також у Керівних принципах інша активна безпосередня участь громадськості в прийнятті рішень у царині державного управління, підвищення ролі громадян у здійсненні моніторингу звітності суб'єктів публічної адміністрації, включаючи можливість прийняття рішень з врахуванням поглядів максимальної великої кількості громадян.

Після аналізу досвіду міжнародного нормативно-правового регулювання відносин забезпечення громадянського суспільства повноваженнями щодо контролю (нагляду) за діяльністю публічної адміністрації у системі забезпечення національної безпеки, здійснимо дослідження нормативно-правового закріплення контроль-

них повноважень представників вітчизняного громадянського суспільства за діяльністю представників сектору безпеки і оборони як органів публічного адміністрування, які відповідно до своїх повноважень здійснюють практичний захист національних інтересів нашої держави. Сектором безпеки і оборони України відповідно до норм вже згаданого Закону України «Про національну безпеку України» виступає система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, діяльність спрямована на захист національних інтересів України від загроз [3].

Отже, до системи фундаментальних національних нормативно-правових актів, які забезпечують контрольно-наглядові повноваження громадянського суспільства за діяльністю публічної адміністрації у сфері національної безпеки входять: Конституції України [12], закони України «Про Національну безпеку України» [3], «Про громадські об'єднання» [13], Стратегія національної безпеки України [9]; Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки [14] тощо.

Отже, здійснений аналіз Закону України «Про Національну безпеку України» у частині закріплення повноваження громадянського суспільства щодо здійснення демократичного цивільного контролю за державними органами та формуванням сектору безпеки і оборони, дає підстави (з врахуванням позиції щодо можливості обмеження сфера громадського нагляду [15]) визначити наступні повноваження.

1. Додержання принципу забезпечення фундаментальних національних інтересів України, серед яких: сталий розвиток громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення (ст. 3).

2. Участь громадяни України у здійсненні цивільного контролю через: громадські об'єднання, депутатів місцевих рад, звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, державних органів (ст. 10).

3. Громадським об'єднанням, гарантується можливість: а) отримувати в установленому порядку від керівників складових сектору безпеки і оборони, інформацію з питань діяльності складових цього сектору; б) здійснювати дослідження з питань національної безпеки і оборони, публічно презентувати їх результати, створювати для цього громадські фонди, центри, колективи експертів тощо; в) проводити громадську експертизу проєктів законів, рішень, програм, представляти свої пропозиції для розгляду відповідним державним органам; г) брати участь у громадських дискусіях та відкритих парламентських слуханнях з питань діяльності і розвитку сектору безпеки і оборони (ст. 10).

4. Залучення інституції громадянського суспільства до підготовки проєкту Стратегії національної безпеки України (ст. 26).

5. Обговорення проєктів документів у сферах національної безпеки і оборони із інституціями громадянського суспільства (ст. 33) [3].

Оскільки Закон України «Про Національну безпеку України», в першу чергу, визначає можливість громадяни України брати участь у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, то доцільно звернути більш детальну увагу на Закон України «Про громадські об'єднання», який

визначає, що громадське об'єднання: 1) є добровільним об'єднанням фізичних та або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних екологічних та інших інтересів (п. 1 ст. 1); 2) може брати участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами публічної адміністрації для проведення консультацій та підготовки рекомендацій (п. 5, ст. 21) [13].

Як на новітні перспективи у царині досліджуваної проблематики, автором даного дослідження також звернута увага на зареєстровані у ВР України депутатські законодавчі ініціативи (проєкти законів) та встановлено, що засади участі громадськості у контрольних заходах за діяльністю публічної адміністрації знайшли частково відображення у проєктах законів України «Про громадський контроль» [16] та «Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні» [17].

Зазначені проєкти законів визначають правові та організаційні засади реалізації права громадян на участь в управлінні державними справами, гарантованого Конституцією України, законами та міжнародними договорами України, встановлюють єдині принципи та процедури здійснення громадського контролю з метою відновлення довіри до держави та майбутнього розвитку суспільства [16], встановлюють механізм здійснення громадського діалогу в Україні [17].

Здійснюючи наукові узагальнення щодо способу формування основних засад нормативно-правового регулювання відносин громадського контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації у сфері забезпечення на-

ціональної безпеки в сучасних умовах воєнного стану, виникає питання про доцільність трансформації Закону України «Про громадські об'єднання», який є загальним законом з питань «реалізації права на свободу об'єднання» [13], чи прийняття нового нормативно-правового акта.

На нашу думку, з метою прискорення процесу формування нормативно-правової бази щодо можливості здійснення громадського контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації в сфері національної безпеки в період дії адміністративно-правового режиму воєнного стану, нами вважається за можливим підтримання в цілому проекту Закону України від 30.04.2021 року № 5458 «Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні» [17]. Проте, доцільним є внесення доповнень до статті 4. «Принципи громадського контролю та громадського діалогу в Україні» (п. 15–17) щодо участі інститутів громадського суспільства у публічному адмініструванні за принципами: 15) надання та допуску до міжнародної інформації, яка має відношення та забезпечення національної безпеки, проте не є державною таємницею; 16) забезпечення міжнародного консультування та діалогу із подібними закордонними громадськими структурами по питаннях формування засад національної безпеки в умовах правового режиму воєнного стану; 17) залучення міжнародних громадських експертів та інститутів громадянського суспільства до вирішення питань вітчизняного громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації у сфері національної безпеки та оборони (п. 1) [17].

Висновки. Стандарти громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації складають систему норм, які охоплюють найважливіші аспекти співробітництва, у тому числі у сфері національної безпеки та оборони. На шляху впровадження міжнародних стандартів зазначеного контролю, Україною повинні (навіть в умовах оголошеного правового режиму воєнного стану) здійснюватися поступальні кроки щодо реформування за прогресивними європейськими практиками нормативно-правової бази безпекової діяльності громадськості. Адже, у вітчизняному законодавстві наразі не сформовано чіткого нормативно-правового механізму регулювання відносин громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації в сфері національної безпеки та оборони, тому нами вбачається за доцільне прийняти ВР України проект закону «Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні», в тому числі й із запропонованими авторськими змінами та доповненнями. Крім того, у доктрині адміністративно-правової науки пропонується закріпити поняття вітчизняних стандартів громадянського контролю за публічною адміністрацією щодо забезпечення національної безпеки як системи адміністративно-правових норм, які охоплюють найважливіші аспекти громадської контрольної участі, сформованої на досвіді міжнародного співробітництва, у царині досягнення високого рівня забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичних прав і свобод людини в Україні від реальних та потенційних загроз.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua> (дата звернення: 18.10.2024).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 18.10.2024).
3. Про національну безпеку України: Закон України від 01.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 18.10.2024).
4. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 18.10.2024).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 (Рада Європи). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 18.10.2024).
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Документ ООН A/RES/2200 A (XXI) від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 18.10.2024).
7. Європейська соціальна хартія. (переглянута 03.05.1996). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 19.10.2024).
8. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступі до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), 1998 (Організація Об'єднаних Націй). *Офіційний вісник України*. 2010. № 33. Ст. 12.
9. Стратегія національної безпеки України: затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12> (дата звернення: 18.10.2024).
10. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи про участь громадян у місцевому публічному житті. Rec (2001) 19. Ухвалено Комітетом міністрів на 776-му засіданні заступників міністрів від 6 грудня 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_739#Text (дата звернення: 18.10.2024).
11. Керівні принципи щодо громадської участі у процесі прийняття політичних рішень. Комітет Міністрів Ради Європи. CM (2017) 83-final від 27.09.2017. URL: <https://rm.coe.int/guidelines-on-civil-participation-in-political-decision-making/1680765> (дата звернення: 18.10.2024).
12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
13. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
14. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#n9> (дата звернення: 18.10.2024).
15. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 18.10.2024).
16. Про громадський контроль: проект Закону України від 14.04.2014 № 4697. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50646 (дата звернення: 18.10.2024).
17. Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні: проект Закону України від 30.04.2021 № 5458. URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=7183.1> (дата звернення: 18.10.2024).

Стаття надійшла до редакції 14.11.2024

V. Mushenok

CIVIL OVERSIGHT OF THE ACTIVITIES OF STATE BODIES IN THE SPHERE OF ENSURING NATIONAL SECURITY

The article examines the issue of regulatory and legal regulation of civil society control (supervision) over the activities of public administration in the process of ensuring national security in Ukraine under the conditions of the administrative and legal regime of martial law. The special role of active representatives of civil society in the researched relations is indicated and it is determined that further legislative provision of their powers of control (supervision) and influence on decision-making and implementation of measures by representatives of state authorities in the field of national security is necessary. Peculiarities of the formation of relations of public control (supervision) of the activities of the public administration according to international legal acts such as the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the European Social Charter, etc. are considered.

It was established that further consideration of the international regulatory and legal consolidation of the powers of public associations is important for the development of national relations of control public security activities. The national regulatory and legal basis for regulating the powers of representatives of civil society in the security and defense sector of Ukraine, which are enshrined in the laws of Ukraine "On National Security of Ukraine", "On Public Associations", National Security Strategy of Ukraine, and State Administration Reform Strategy of Ukraine for 2022- 2025 years, etc.

It was established that the subjects of public control over the activities of the public administration in the field of national security have insufficient powers. It is proposed to maintain the draft Law of Ukraine "On the Legal and Organizational Basis of Public Control and Public Dialogue in Ukraine" and make appropriate additions to the principles of public control over the activities of public administration in the field of national security and defense. A scientific interpretation of domestic standards of civil control over public administration regarding ensuring the national security of Ukraine is offered.

Keywords: *Administrative and legal regulation, public supervision, public associations, state policy, state bodies, international acts, national security, national legislation, political rights.*